

Natura 2000 område nr. 53 Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov

Områdebeskrivelse

Området ligger ved israndslinjen fra sidste istid.

Mod nord og vest er landskabet domineret af smeltevandssletter, mens det mod øst består af kraftigt kuperet morænelandskab og tunneldale.

Området er hovedsageligt skovbevokset, og især i den sydlige del er meget store arealer tilplantet med nåletræsplantager som Skærbæk, Snabegård og Kongsø Plantager. Palsgård Skov rummer både løv- og nåletræsskov. I den østlige del ligger Velling skov, der indeholder partier med naturskov.

I slettelandskabet findes de store markante hede- og indlandsklitområder Kolpendal, Sepstrup Sande og Vrads Sande i den nordlige del og Kongsø Hede længere mod syd. I landskabet forekommer mange lavninger med hængesæk af tørvemosser, og særligt i Palsgård Skov findes flere forekomster af højmoser.

I udstrakte væld- og kærrområder i den nordlige del, særligt i Ansø Enge, udspringer en række mindre vandløb, der samles og bliver til Salten Å. I den sydlige del findes flere større søer, heraf mange klarvandede, kalk- og næringsfattige lobeliesøer, bl.a. Hampen Sø og de fredede Tingdalsøer ved Kongsø Hede. I den sydøstlige del af området strækker sig et kuperet ådalslandskab med vandløb og næringsrige søer. I tilknytning til ådalssystemet findes arealer med surt overdrev, rigkær og hængesæk.

Det samlede areal er på 5572 ha.

Vigtigste naturværdier

Området er udpeget for at beskytte en lang række arter og naturtyper, og indeholder enestående naturværdier med mange sjældne arter og naturtyper.

Forskellige typer af hede med indlandsklitter og enekrat er med over 500 ha langt de største naturarealer i området. Her yngler hedelærken og rødrygget tornskade.

Blandt skovene har særligt den udbredte forekomst af bøgeskov på morbund i Velling Skov enestående værdi i kraft af sin lange kontinuitet. Områdets skove indeholder ynglelokaliteter for hvepsevåge, sortspætte og stor hornugle.

I Natura 2000-området findes en række søer og fugtige områder med hængesæk og tørvemoser. Særligt i den sydlige del af habitatområdet er der forekomster med højmose, heraf flere skovbevoksede. Også den meget store forekomst af kilder og rigkær i Ansø Enge er af national betydning. Det store areal med de sårbare, kalk- og næringsfattige lobeliesøer er af national betydning.

Langt de fleste vandløb i området løber i udyrkede omgivelser og har generelt en god vandkvalitet og veludviklet vandløbsnatur med forekomst af bl.a. bæklampret. Langs vandløbene yngler en lille, men stabil bestand af isfugl, og odder er i spredning i området.

Området har i det hele taget meget stor naturværdi, og flere af naturtyperne er meget velbevarede med artsrig vegetation og sjældne arter.

Trusler mod områdets naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret. De væsentligste er nævnt her:

Den største trussel mod områdets store naturværdier er tilgroning med træer, buske og høje urter pga. manglende græsningsdrift. Afvanding og tilgroning med invasive arter er også en trussel for naturværdierne flere steder i området. En del af de naturtyper, som området er udpeget for at beskytte, vurderes at være påvirket af både luftbåren kvælstofbelastning og næringsbelastet grund- og overfladevand.

Målsætning og indsats

Den overordnede målsætning er, at områdets hedenatur og skovnatur udgør store sammenhængende områder med god naturkvalitet. Artsrige overdrev, kildevæld, rigkær og højmose prioriteres højt med god naturtilstand. De våde naturtyper, der er knyttet til de lavtliggende arealer og til ådalene og deres vandløb og søer, sikres god og sammenhængende naturtilstand med naturlig dynamik. Dette forudsætter en god vandkvalitet. Specielt sikres områdets lobeliesøer en høj målsætning. I området er der sikret gode, sammenhængende levesteder og yngleområder for bl.a. odder, stor vandsalamander – samt for en række sjældne ynglefugle som hvepsevåge og sortspætte.

Slettet: fortsat

Slettet: naturtilstand

Indsatsen vil helt overvejende dreje sig om at sikre og/eller genindføre lysåbne forhold ved rydning af opvækst og drift (græsning) af naturtyperne - samt gennemføre en indsats over for invasive plantearter. For mange vandafhængige naturtyper vil det desuden være afgørende at sikre en forbedret hydrologi, ligesom der skal sikres gode levesteder for f.eks. odder, stor vandsalamander, sortspætte og hvepsevåge. Der foretages en

sammenkædning af forekomsterne af rigkær samt forekomsterne af overdrev, hvor det naturmæssigt er muligt. Skovnaturtyper sikres ved indgåelse af aftaler med private skovejere og gennem driftsplaner på statsejede skovarealer. Endelig udføres en særlig indsats for truede naturtyper og arter ved at sikre og udvide arealet med aktiv højmoser og hede.

Slettet: , og områdets
lobeliesøer sikres

Oversigt over væsentlige indsatser til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke anvendt
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
Ekstensiv drift Fx indførelse eller opretholdelse af græsning, høslæt mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)	X			
Reducere forstyrrelser Fx færdsel, sejlads og jagt		X		
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder	X			

Slettet: X